

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๙/๒๕๖๕

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ศาลฎีกา ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๖ วรรคสี่
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

คดีนี้ ศาลฎีกาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามคำร้องของจำเลยว่า พระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๖ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่
อัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่า
เป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกา นั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๗
หรือไม่

จำเลยโต้แย้งอ้างว่า การให้อัยการสูงสุดมีสิทธิรับรองฎีกาของพนักงานอัยการซึ่งเป็นคู่ความ
ฝ่ายหนึ่งตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๖ วรรคสี่
เป็นบทบัญญัติที่ไม่เสมอกันในทางกฎหมาย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗

สำนักงานอัยการสูงสุดชี้แจงว่า คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์จะต้องผ่านกระบวนการ
กลั่นกรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาก่อนแล้ว จึงแตกต่างจากคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเอง ก่อนการตรา
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา มาตรา ๒๒๑ บัญญัติว่า ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘, ๒๑๙ และ ๒๒๐
แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้ง

ในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัยก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

เห็นว่า การพิจารณาคดีของศาลเป็นกระบวนการยุติธรรมที่เปิดเผยให้ความเป็นธรรมแก่คู่ความทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน และดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยความรวดเร็วโดยไม่กระทบต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่คู่ความ การฟ้องคดีของพนักงานอัยการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้จะได้รับการกลั่นกรองจากหน่วยงานของรัฐ แต่ในกระบวนการพิจารณาในศาลยังคงถือเป็นคู่ความที่มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับราษฎรที่เป็นจำเลย ศาลมีหน้าที่อำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับคู่ความทุกฝ่ายรวมถึงราษฎรที่เป็นคู่ความด้วย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง

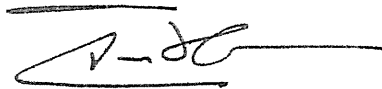
การยื่นฎีกาในคดีอาญาทั่วไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นระบบสิทธิเปิดโอกาสให้อธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองฎีกาได้ ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงหลักการฎีกาใหม่เป็นระบบขออนุญาตฎีกาในคดีบางประเภท โดยบัญญัติให้คำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์เป็นที่สุด หากคู่ความประสงค์จะฎีกาต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้วให้ศาลฎีกาตรวจสอบกลั่นกรองเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวก่อนการรับฎีกาไว้พิจารณา ซึ่งใช้กับคู่ความทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน ดังเช่นพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙

คดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดต่อหน้าที่ได้รับการพิจารณาพิพากษาจากศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นศาลชั้นต้นที่พิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะประเภท มีความรู้ความชำนาญ ในชั้นอุทธรณ์ก็มีบทบัญญัติให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยแผนกคดีเฉพาะในศาลอุทธรณ์เพียงแห่งเดียว และตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๒ บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นที่สุด หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะยื่นฎีกา สามารถกระทำได้โดยการขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกา ตามมาตรา ๔๔ ทั้งนี้ มาตรา ๔๖ ให้ศาลฎีการับฎีกาไว้พิจารณาเมื่อเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย โดยได้กำหนดกรณีตัวอย่างที่ถือเป็นปัญหาสำคัญไว้ตามมาตรา ๔๖ แต่มาตรา ๔๖ วรรคสี่ บัญญัติให้อำนาจอัยการสูงสุดที่จะลงลายมือชื่อรับรองฎีกาโดยให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ และให้ศาลฎีการับฎีกาไว้พิจารณานั้น เห็นว่า ในการพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พนักงานอัยการถือเป็นคู่ความฝ่ายหนึ่งเหมือนกับจำเลยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นกัน เมื่อคดีถึงที่สุดตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแล้ว การที่คู่ความจะฎีกาได้จึงควรจะมีสิทธิเท่าเทียมกัน

โดยให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลฎีกาว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยหรือไม่ การบัญญัติให้อัยการสูงสุดมีอำนาจรับรองฎีกาของพนักงานอัยการซึ่งมีสถานะเป็นคู่ความฝ่ายหนึ่งไม่ต่างจากจำเลย การให้อัยการสูงสุดรับรองฎีกาแล้วให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับไว้พิจารณานั้น เท่ากับเป็นการให้อัยการสูงสุดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานอัยการในหน่วยงานเดียวกัน สามารถอ้างเหตุอื่นนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๔๖ ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญอันควรให้ศาลฎีกาวินิจฉัยได้ แต่จำเลยที่เป็นคู่ความไม่มีสิทธิอ้างเหตุอื่นได้ จึงเป็นกรณีที่ไม่เท่าเทียมกัน เป็นบทบัญญัติที่ไม่เสมอกัน ในกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ บัญญัติให้อธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป นั้นเป็นระบบฎีกาโดยสิทธิ ซึ่งราษฎรที่เป็นจำเลยก็มีสิทธิที่จะขอให้ผู้พิพากษาที่ลงชื่อในคำพิพากษานุญาตให้ฎีกาได้ นับว่าคู่ความทั้งสองฝ่ายมีสิทธิฎีกาเท่าเทียมกัน

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๖ วรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง โดยกำหนดคำบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย

(นายจिरินติ ทะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ